

SuKo

KOTIOPETUS-KYSELYN 2023 SATOA

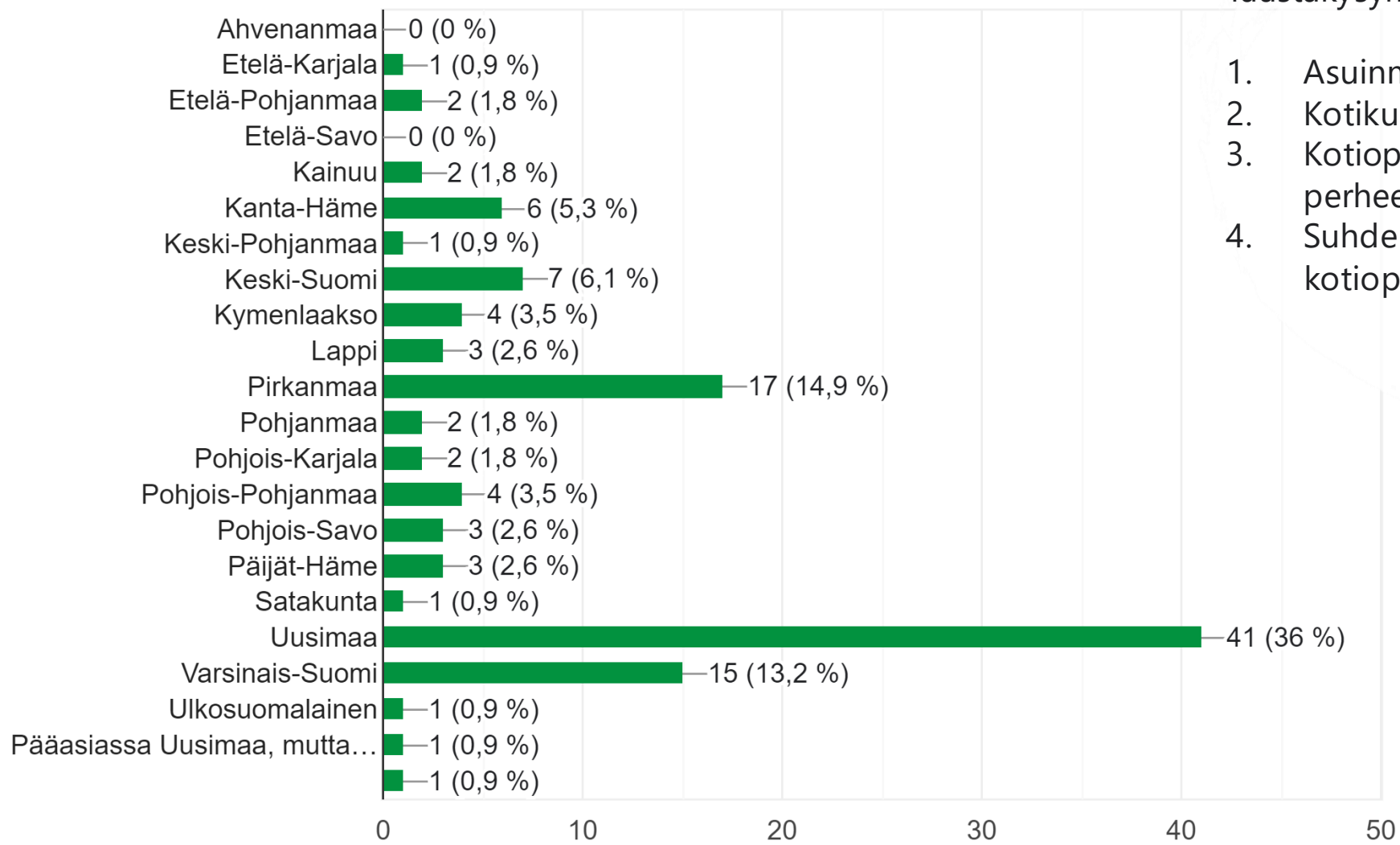
Suomen Kotikouluyhdistys SuKo ry
26.8.2024

KOTIOPETUS-KYSELY 2023

- Kotiopettajille osoitettu kysely toteutettiin kevään/kesän 2023 aikana. Kyselykutsut lähetettiin sähköpostitse SuKo ry:n jäsenille ja laajemmin kaikille kotiopettajille yhdistyksen verkkosivujen, sosiaalisen median sivujen ja Facebook-ryhmien kautta.
- Kyselyllä kartoitettiin muun muassa kotiopetuksen taustalla olevia syitä, kokemuksia kotiopetuksen vaikutuksesta lapsen hyvinvointiin ja oppimiseen sekä kokemuksia seurantakäytännöistä.
 - Kysely toteutettiin anonymina Google Formsilla ja siihen vastasi 114 kotiopettajaa. Kysely sisälsi strukturoituja kysymyksiä ja avokysymyksiä.

Asuinmaakunta

114 vastausta

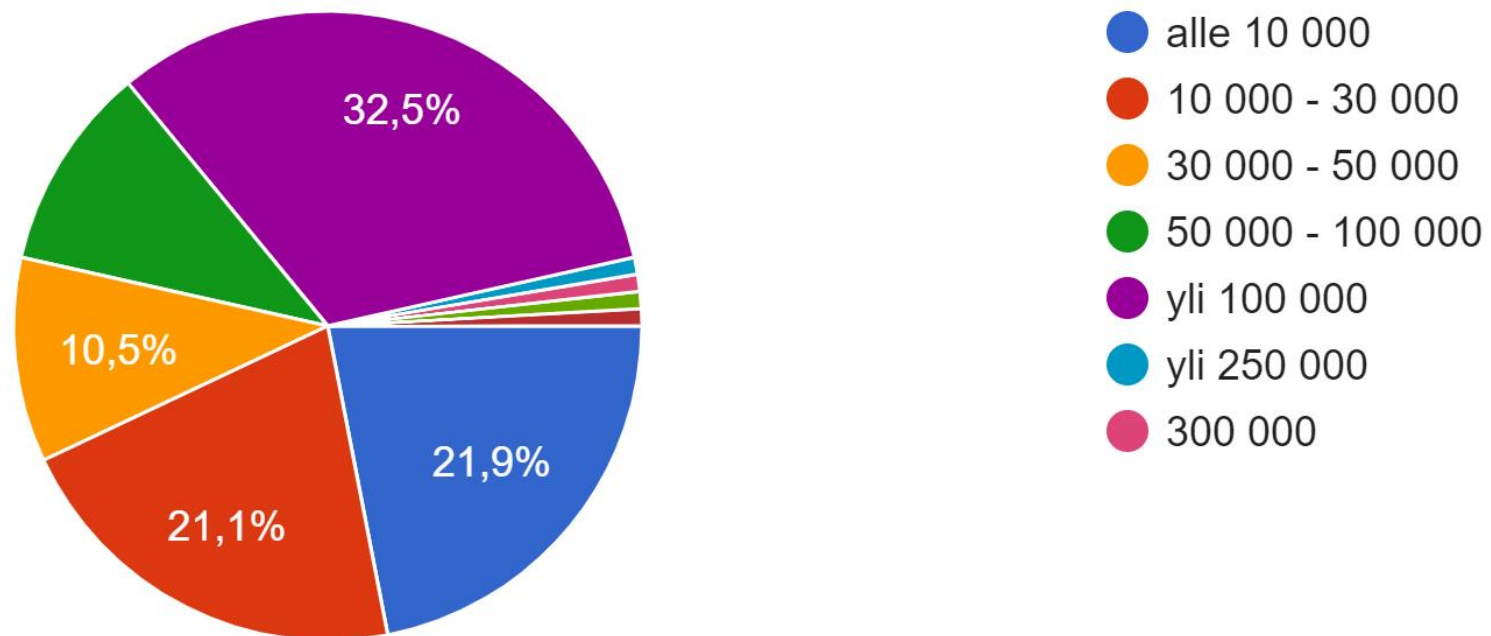

Taustakysymykset:

1. Asuinmaakunta
2. Kotikunnan asukasluku
3. Kotioppijoiden määrä perheessä
4. Suhde (status) kotioppijuuteen

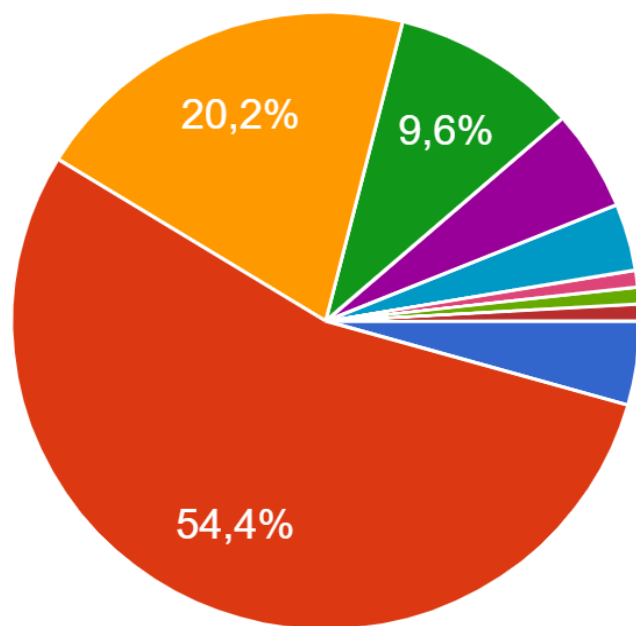
Kotikuntasi asukasluku

114 vastausta

Kuinka monta kotioppijaa perheessänne on tai on ollut kaiken kaikkiaan?

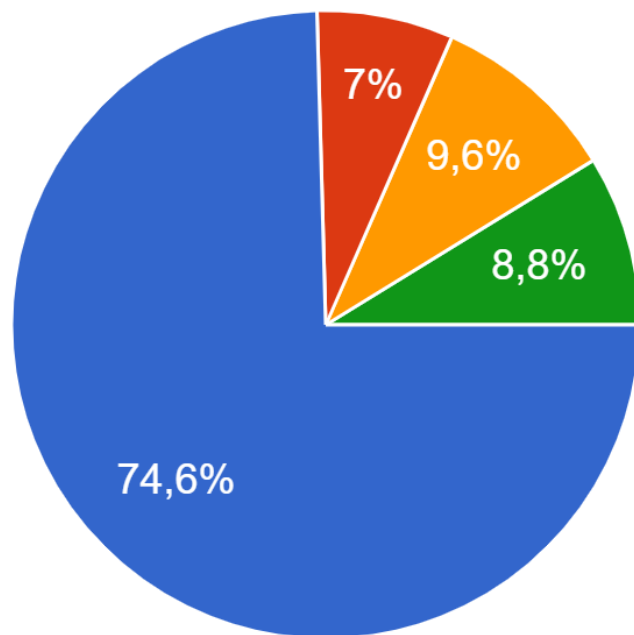
114 vastausta

- Ei yhtään
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- Tulossa 2 kun pääsevät oikeaan ikään
- Ei vielä yhtään.
- 1, mutta tulevana syksynä 2

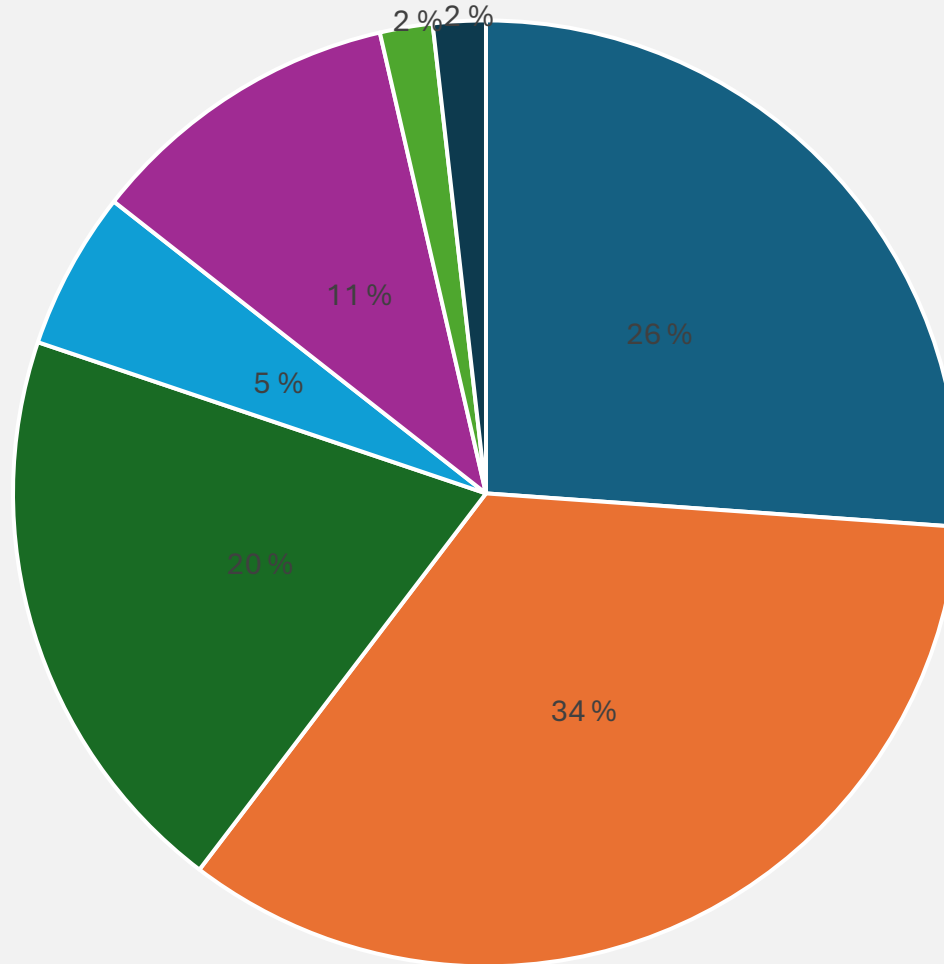
Suhde kotioppijuuteen

114 vastausta

- Lapseni on tällä hetkellä kotioppija
- Lapseni on ollut kotioppija, mutta saanut oppivelvollisuutensa päätökseen
- Lapseni on ollut kotioppija, mutta siirtynyt peruskouluun
- Harkitsen lapselleni kotiopetusta

Kysymys:
Suunnitelmanne oppivelvollisuuden suorittamisen suhteen

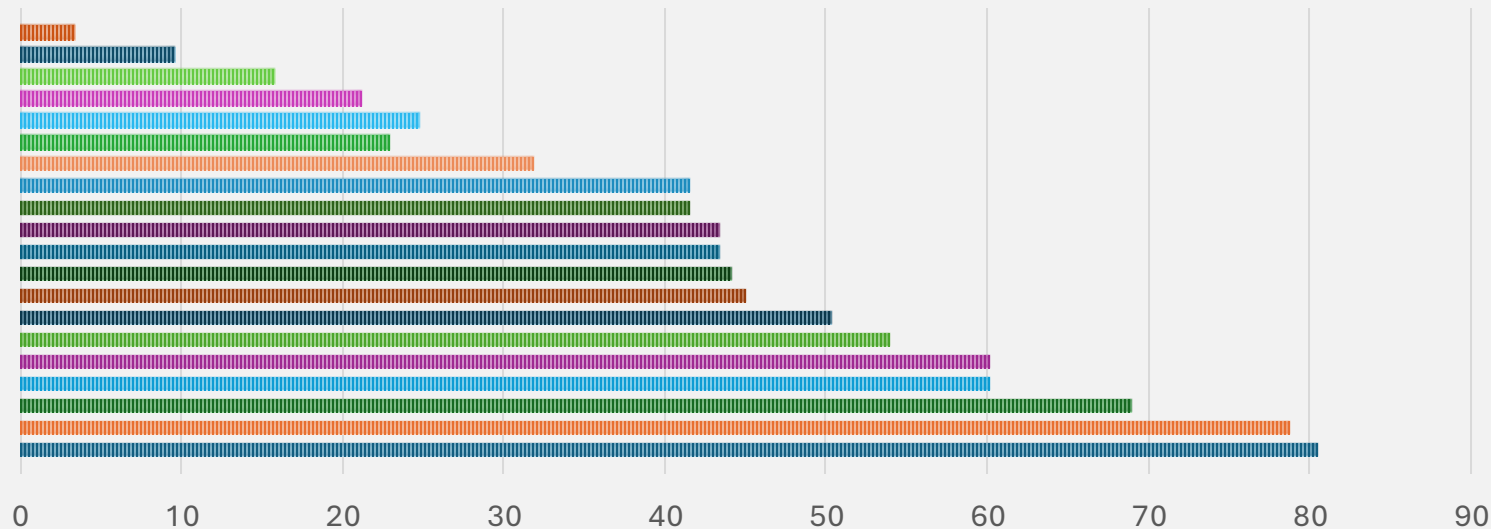
Kotioppijat Suomessa */Kotiopetus pysyvänä tai tilapäisenä ratkaisuna*

- 26 % Lapseni on ollut alusta saakka kotioppija ja aikoo suorittaa koko oppivelvollisuutensa kotiopetuksessa
- 34 % Lapseni on ollut aikaisemmin peruskoulussa, mutta aikoo suorittaa lopun oppivelvollisuutta kotiopetuksessa
- 20 % Lapseni on toistaiseksi kotioppija, mutta harkitsemme peruskouluun siirtymistä tilanteen mukaan
- 5 % Lapseni on tilapäisesti kotioppija ja tarkoitus on siirtyä takaisin peruskouluun
- 11 % Lapseni on ollut tilapäisesti/pätkittäin kotiopetuksessa
- 2 % Lapseni on jo suorittanut oppivelvollisuutensa kotiopetuksessa
- 2 % Lapseni on perusopetuksessa, mutta harkitsemme kotiopetusta

Kotioppijat Suomessa

/Syitä kotiopetukseen

- 3,5 % Asuminen ulkomailla
- 9,7 % Peruskoulussa oli/on sisäilmaongelmia
- 15,9 % Lapsellani on kotiopetuspäätökseen vaikuttanut sairaus tai vamma
- 21,2 % Uskon, että peruskoulu aiheuttaisi lapselleni ahdistusta ja pahoinvointia
- 24,8 % Päätökseen ovat vaikuttaneet aatteelliset syyt
- 23 % Pelkään, että lastani kiusattaisiin koulussa
- 31,9 % Lastani kiusattiin peruskoulussa
- 41,6 % Lapsen oppimistulokset ovat paremmat kotiopetuksessa
- 41,6 % Kotiopetus tukee paremmin lapsen sosiaalisia suhteita
- 43,4 % Peruskoulussa lapsi altistuisi huonoille vaikutteille
- 43,4 % Kotiopetuksessa lapsi saa paremmin tukea oppimisvaikeuksiinsa kuin peruskoulussa
- 44,2 % Lapsen fyysinen hyvinvointi on parempi kotiopetuksessa
- 45,1 % Lapsen oppimismotivaatio on parempi kotiopetuksessa
- 50,4 % Peruskoulun lapselle aiheuttama ahdistus ja pahoinvointi
- 54 % Kotiopetus antaa mahdollisuuden laadukkaampaan opetukseen
- 60,2 % Kotiopetuksessa lapsen lahjakkuuksia voidaan tukea paremmin kuin peruskoulussa
- 60,2 % Kotiopetuksessa voin olla enemmän läsnä lapseni elämässä ja oppimisessa
- 69 % Peruskoulun ympäristö ja toimintatavat eivät ole lapselleni sopivia
- 78,8 % Kotiopetus mahdollistaa paremmin lapsen yksilöllisen tukemisen ja joustavat oppimistavat
- 80,5 % Lapsen henkinen hyvinvointi on parempi kotiopetuksessa

Kysymys:

Miksi valitsit lapsellesi kotiopetuksen?

Voit valita useampia vastausvaihtoehtoja.

"Meillä kotiopetuksen pääsyy on se, että voimme olla enemmän läsnä lapsemme elämässä ja oppimisessa."

Kysymys:

Voit halutessasi kertoa tarkemmin kotiopetusvalintaan johtaneista syistä (55 vastausta)

Kooste usein mainituista syistä:

- Kotiopetus tarjoaa kokonaisvaltaisesti paremman elämänlaadun ja henkisen hyvinvoinnin
- Mahdollisuus lapsentahtisuuteen, joustavuuteen, yksilöllisyyteen, omaan tapaan oppia, vahvuuksien ja luontaisen oppimismotivaation tukemiseen
- Helpompi sovittaa opiskelu harrastusten ja matkustamisen kanssa yhteen
- Kotiopetus tarjoaa elämän "oikeassa maailmassa"
- Yhteinen aika perheen kanssa, osallisuus lapsen opetuksessa ja kasvatuksessa
- Kouluympäristön aiheuttama sosiaalinen ahdistus, uupumus, kiusaaminen
- Tuen/osaamisen puuttuminen peruskoulussa
- Lapsen syyllistäminen ja leimaaminen peruskoulussa
- Koulumaailman joustamattomuus ja ymmärtämättömyys erilaisuutta kohtaan
- Korona välillinen syy (sen kautta huomattu kotiopetuksen toimivan paremmin)

Kysymys:

Jos vastasit edelliseen kohtaan "aatteelliset syyt", voit halutessasi tarkentaa näitä syitä: (18 vastausta)

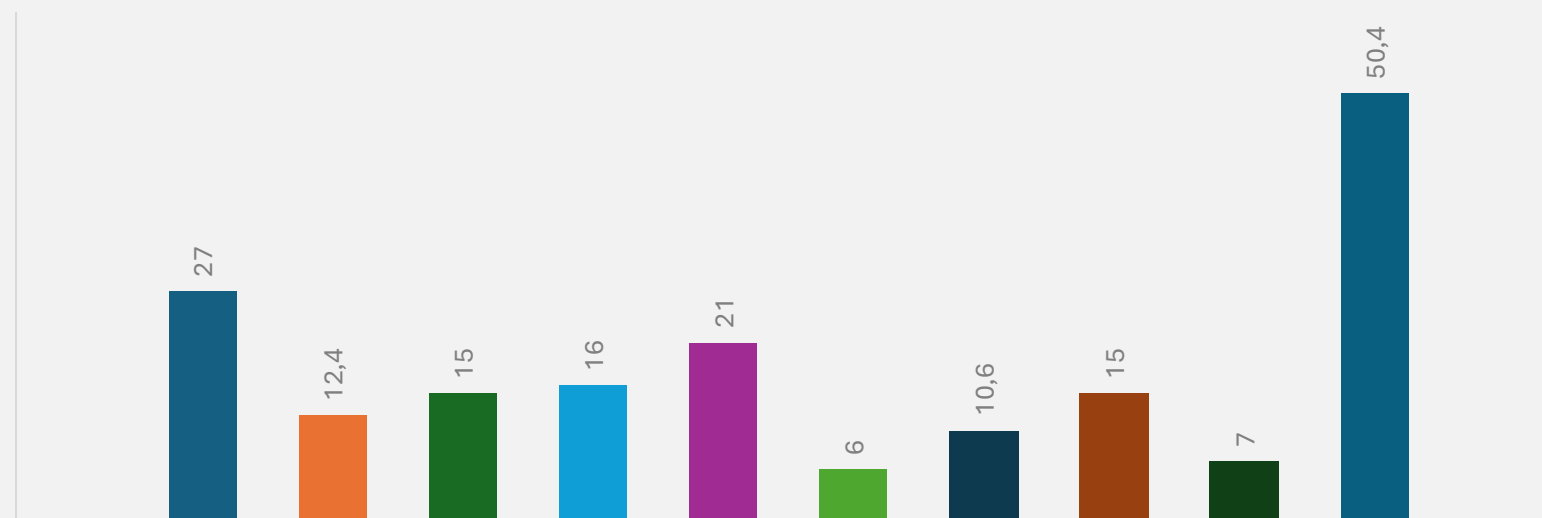
Kooste usein mainituista syistä:

- Perhesuhteiden tärkeys. Halutaan ottaa vastuu omien lasten kasvattamisesta yhteiskunnan sijaan.
- Lapsen oman, itsenäisen ajattelun kehittyminen
- Vapaus. Unschooling-tapaan oppiminen.
- Ei jaeta samoja arvoja peruskoulun kanssa: perhekeskeisyys, ajattelun vapaus
- Uskonto (mm. kristillisyys), ei oman uskonnon opetusta peruskoulussa, uskonnollinen arvomaailma

Kysymys: Lapsellani on... (Voit valita useampia vastausvaihtoehtoja)

Kotioppijat Suomessa */Moninaiset kotioppijat*

- 27 % Autismikirjon diagnoosi
- 12,4 % Autismikirjon piirteitä (ilman diagnoosia)
- 15 % ADHD-diagnoosi
- 16 % ADHD:hen viittavia piirteitä (ilman diagnoosia).
- 21 % Erityislahjakuus
- 6 % Aisti- tai muita herkkyyksiä
- 10,6 % Dysleksia, dysgrafia tai muu kielellinen vaikeus
- 15 % Muu oppimisvaikeus
- 7 % Sairaus tai vamma
- 50,4 % ns. normaali oppija

*"Kotioppiminen
ei ole niin häiriöaltista
ja keskittyminen on
huomattavasti
helpompaa."*

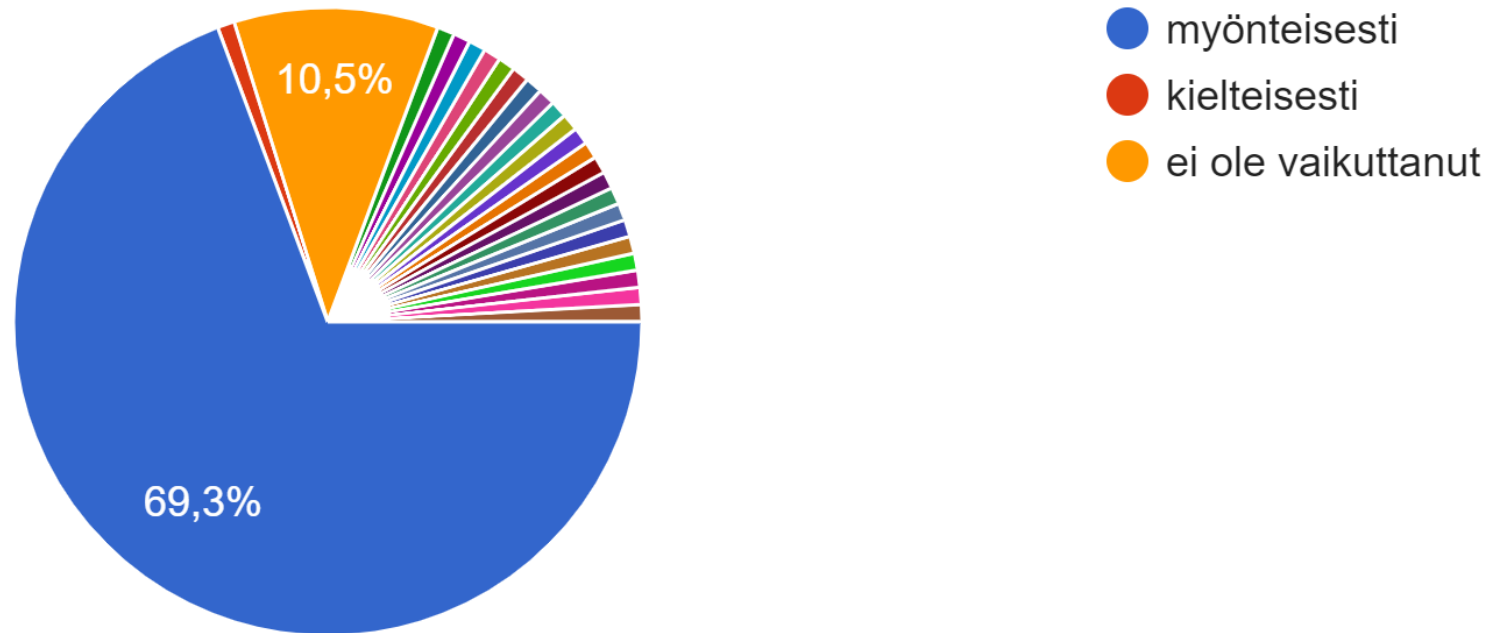
Voit halutessasi kertoa tarkemmin kuinka lapsesi ominaisuudet ovat vaikuttaneet kotioppijuuteen:
(27 vastausta)

Kooste vastauksista:

- Lapsen omaehtoisuus ja itseohjautuvuus voidaan kotiopetuksessa kääntää voimavaraksi.
- Kotiopetuksessa on mahdollista hyödyntää lapsen erityiskiinnostuksen kohteita oppimiseen.
- Lapsella on mahdollisuus oppia kokemuksellisesti, elämyksellisesti ja fyysisesti, mikä on hänelle luontevinta.
- Lapsi tarvitsee oppimiseen ja opiskeluun erityistä tukea. Kotiopetuksessa voidaan yksilöllisemmin tukea oppimisvaikeuksissa, luoda selkeät rutiinit, huolehtia riittävästä ohjeistuksesta sekä taata riittävä tauotus ja oppimisrauha.
- Kotiopetuksessa lahjakas lapsi saa edetä omantasoisesti ja voidaan tukea lasta lahjakkuuksissaan.
- Ärsykeherkkyys, aistiherkkyudet ja ihmisistä kuormittuminen tekevät peruskouluympäristöstä esteellisen, mutta kotiopetuksessa nämä on mahdollista huomioida.

Millä tavoin kotioppiminen on vaikuttanut peruskouluun verrattuna lapsesi oppimismotivaatioon?

114 vastausta

"Heidän uteliaisuutensa on kasvanut, ja he ottavat asioista enemmän selvää myös itsenäisesti."

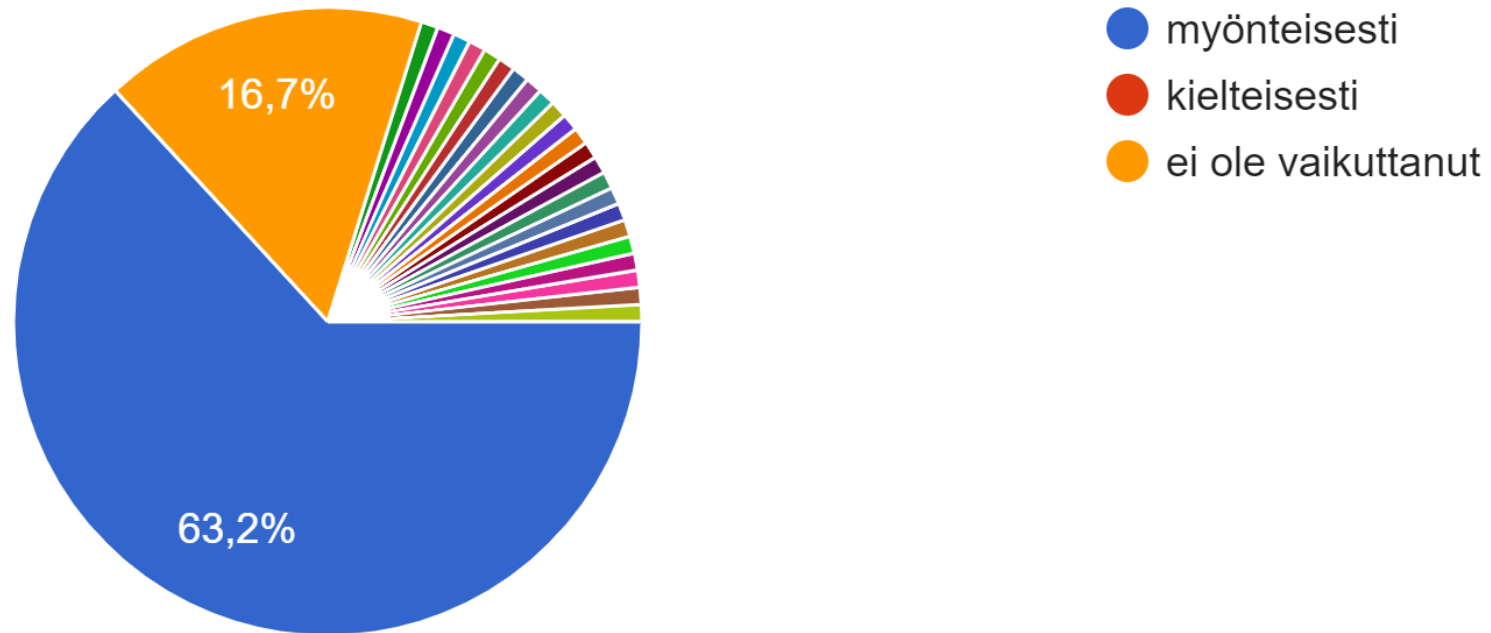
Voit halutessasi kertoa tarkemmin, kuinka kotiopetus on vaikuttanut lapsesi oppimismotivaatioon:
(45 vastausta)

Kooste vastauksista:

- Itseluottamus omiin oppimiskykyihin on parantunut
- Oma vastuunotto ja vaikuttamismahdollisuuden ovat lisänneet motivaatiota
- Opitaan sisäisestä motivaatiosta, ei ulkoisesta
- Voimavarojen ja elämänilon lisääntyminen ovat mahdollistaneet oppimisen riemun
- Joustavuus, lapsentahtisuus ja luontaisen kiinnostuksen seuraaminen pitävät oppimismotivaatiota yllä
- Vahva käsitys itsestä oppijoina. Lapsi ymmärtää, miksi opiskelee.
- Paremmat mahdollisuuden tukea lasta yksilöllisesti haastavammissa tai epämieluisemmissä aineissa
- Yksilölliset oppimistavat ja oppimistahti tukevat motivaatiota.
- Oppimismotivaatio on palautunut, kun ahdistus ja epäoikeudenmukainen kohtelu on poissa
- Yksittäisenä negatiivisena kokemuksena: "normaalin" koulukokemuksen puute, kaipuu jakaa oppimiskokemuksia vertaisten kanssa

Millä tavoin kotioppiminen on vaikuttanut peruskouluun verrattuna lapsesi oppimistuloksiin?

114 vastausta

*"Oppiminen on
muuttunut
pintaoppimisesta
syväoppimiseksi
Oppimisesta on tullut
elämäntapa."*

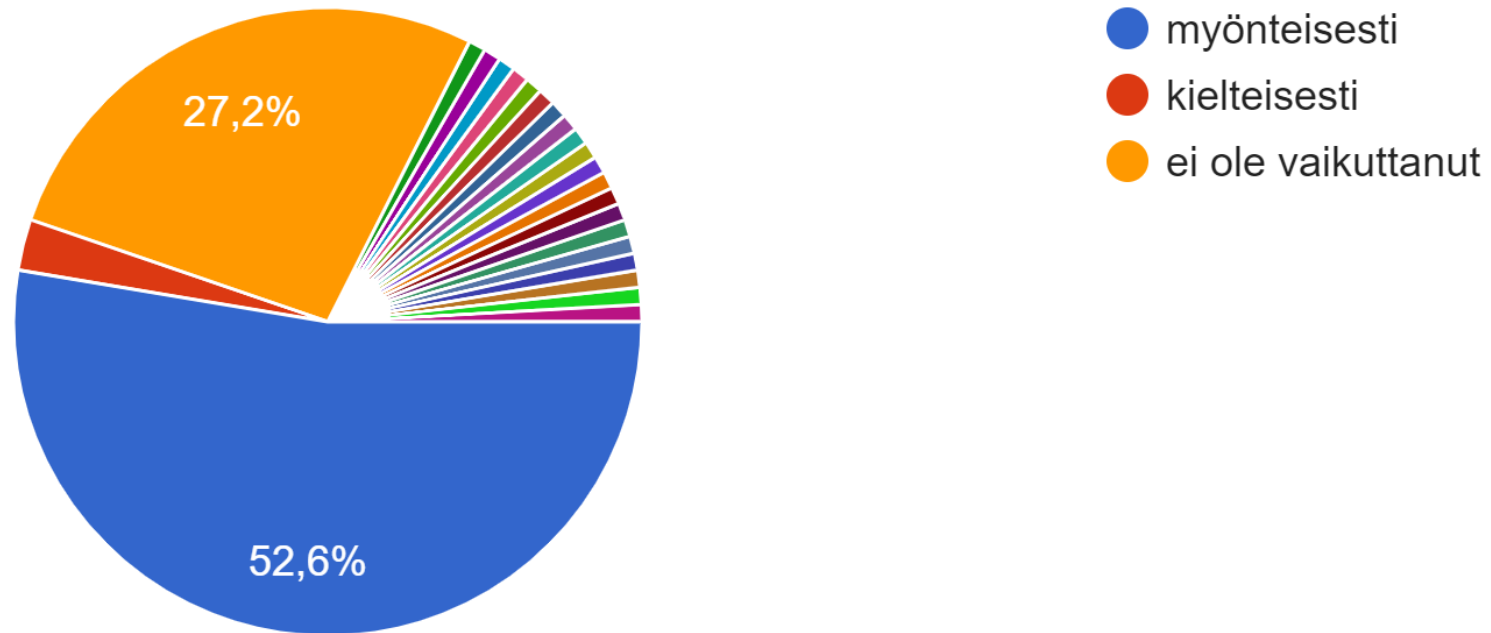
Voit halutessasi kertoa tarkemmin, kuinka kotiopetus on vaikuttanut lapsesi oppimistuloksiin:
(34 vastausta)

Kooste vastauksista:

- Kotiopetuksessa oppiminen on nopeampaa, tehokkaampaa ja asiat jäävät paremmin mieleen.
- Kotiopetuksessa lapsi oppii enemmän, laajemmin ja syvällisemmin.
- Kotiopetuksessa pystyy varmistamaan opeteltavien asioiden ymmärtämisen ja todellisen oppimisen.
- Rauhallinen oppimisympäristö, lapsentahtisuus, kiinnostuksen kohteiden hyödyntäminen ja sisäinen motivaatio tukevat oppimista.
- Kotiopetuksessa lapsi ylittää laajempiin tavoitteisiin, kun taas peruskoulussa oppimistavoitteita olisi supistettu.
- Haastavammissa aineissa on mahdollista käyttää enemmän aikaa ja vaihtoehtoisia metodeita
- Kotiopetuksessa pystyy ylipäättään oppimaan ja tekemään tehtäviä (kun peruskoulussa tämä ei ole onnistunut).
- Yksittäisenä negatiivisena kokemuksena: Ei huoli vanhemmilta opetusta.

Millä tavoin kotioppiminen on vaikuttanut peruskouluun verrattuna lapsesi sosiaalisiin suhteisiin?

114 vastausta

"Teemme enemmän asioita kodin ulkopuolella kuin koskaan ehtisimme tai jaksaisimme koulumaailmassa. Ehdimme myös pitää yllä kaveri- ja perhesuhteita ihan toisella tavalla!"

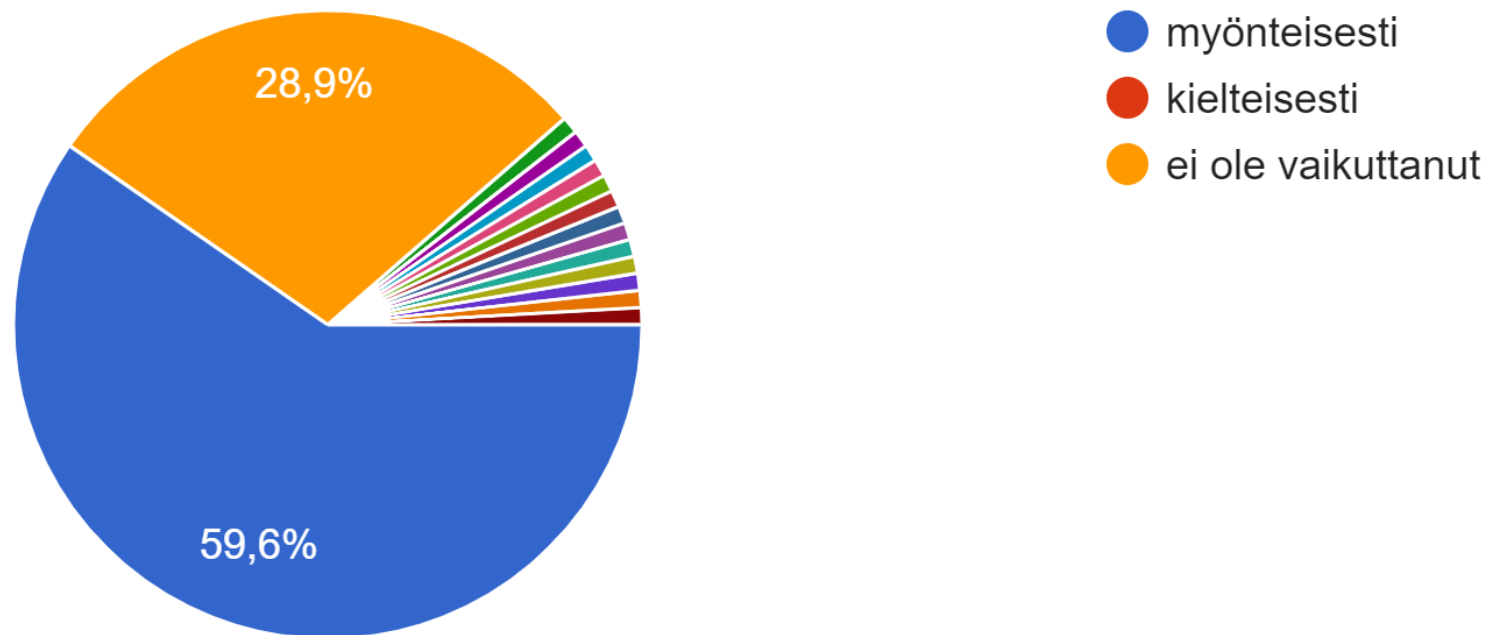
Voit halutessasi kertoa tarkemmin, kuinka kotiopetus on vaikuttanut lapsesi sosiaalisiin suhteisiin:
(50 vastausta)

Kooste vastauksista:

- Kotiopetuksessa on mahdollista antaa vahvempaa tukea sosiaalisten suhteiden luomiseen.
- Stressin ja ahdistuksen vähennyttyä lapsen rauhallisuus ja resilienssi on kasvanut, mikä heijastuu positiivisesti sosiaalisiin suhteisiin.
- Kotiopetuksessa jää enemmän aikaa ja energiaa sosiaalisille suhteille.
- Kotiopetuksessa lapsi on tullut itsevarmemmaksi.
- Sosiaaliset verkostot ovat monipuolisia, ollaan mm. tekemisissä eri-ikäisten kanssa.
- Lapsen sosiaalisissa suhteissa korostuu määrän sijaan laatu ja aitous.
- Peruskoulussa olleet kaverisuhteet ovat osalla jatkuneet, osalla päättyneet ja osalla peruskoulussa aikaisemmin olleista ei koskaan ollutkaan siellä kavereita.

Millä tavoin kotioppiminen on vaikuttanut peruskouluun verrattuna lapsesi fyysiseen hyvinvointiin?

114 vastausta

"Stressin vähentyminen vähensi somaattista oireilua ja paransi toimintakykyä."

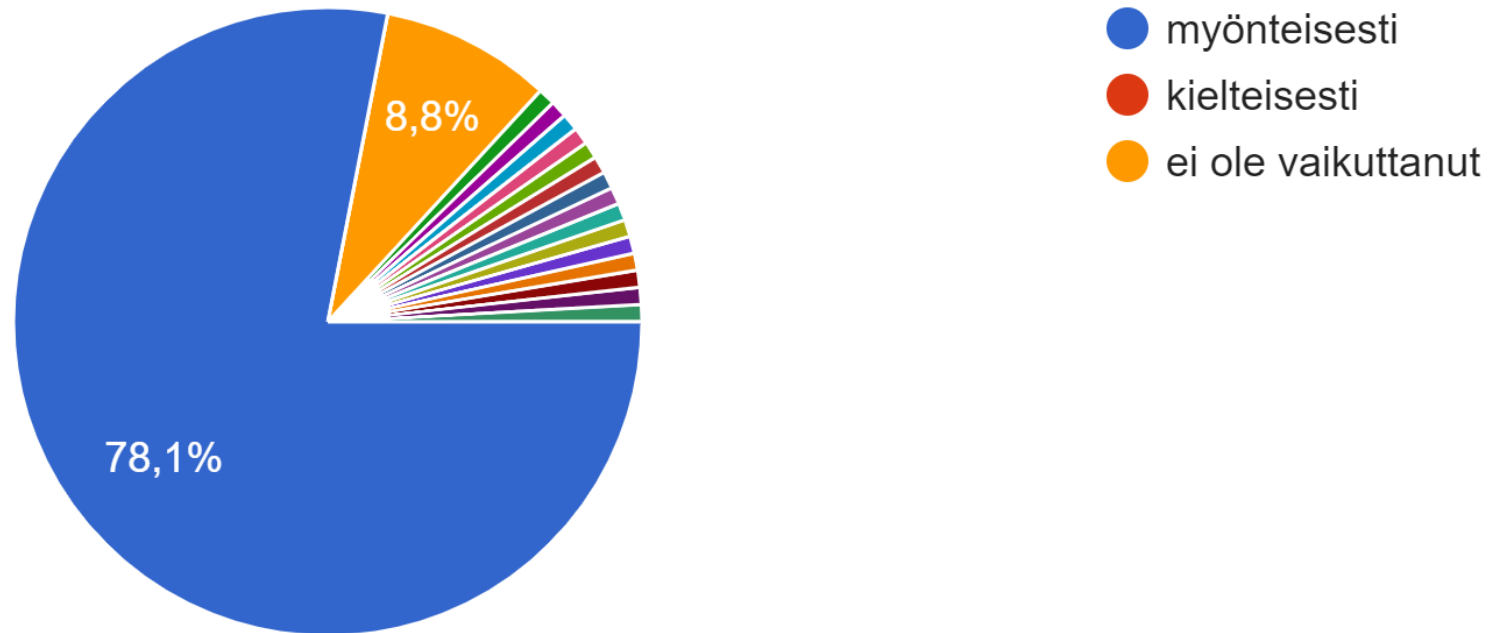
Voit halutessasi kertoa tarkemmin, kuinka kotiopetus on vaikuttanut lapsesi fyysiseen hyvinvointiin: (37 vastausta)

Kooste vastauksista:

- Liikunta, uni, ravinto
- Kotiopetuksessa lapsi saa, ehtii ja jaksaa liikkua riittävästi ja monipuolisemmin.
- Valinnan mahdollisuus lisää motivaatiota liikkumiseen ja liikunnan määrään.
- Ilo liikkumiseen palautunut.
- Lapsi saa nukkua riittävästi ja unenlaatu on parempi.
- Saa monipuolista, terveellistä ravintoa riittävästi.
- Psykosomaattinen oireilu on vähentynyt tai poistunut kokonaan.
- Sisäilmaongelmien aiheuttamat oireet ovat kadonneet.
- Yksittäisenä kommenttina: Peruskoululiikunnan etuna systemaattisuus.

Millä tavoin kotioppiminen on vaikuttanut peruskouluun verrattuna lapsesi henkiseen hyvinvointiin?

114 vastausta

"Itseluottamus ja varmuus kasvanut kaikella tavalla ja elämän kaikilla osa-alueilla."

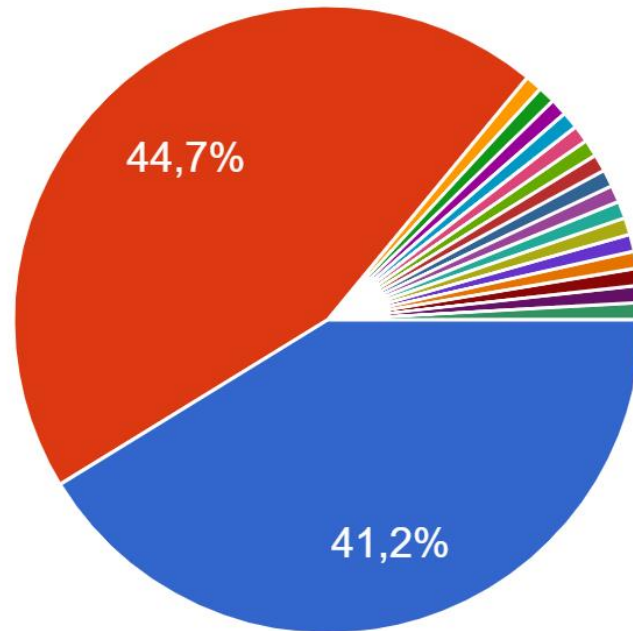
Voit halutessasi kertoa tarkemmin, kuinka kotiopetus on vaikuttanut lapsesi henkiseen hyvinvointiin: (42 vastausta)

Kooste vastauksista:

- Ahdistus ja uupumus ovat poissa.
- Stressi ja kuormittuminen ovat poissa.
- Ei enää itkua, riitaa tai raivokohtauksia.
- Lapsen itsetuntemus ja itseluottamus ovat kasvaneet. Lapsella on positiivinen omakuva.
- Lapsi on iloinen ja hyväntuulinen.
- Lapsi ei elä enää pelossa.
- Kiireettömyys ja lapsentahtisuus tukevat henkistä hyvinvointia.
- Positiiviset ihmissuhteet tukevat lapsen hyvinvointia.
- Oma rauha ja riittävä lepo tukevat lapsen hyvinvointia.
- Lapsen resilienssi on kasvanut. Lapsi on yhteistyökykyisempi ja tyytyväisempi.

Eteneekö lapsesi opinnoissaan...

114 vastausta

- samantahtisesti kuin peruskoulussa o...
- vuosiluokkiin sitomattomasti

*"Käsitlemme
aihealueita eri
oppiaineisiin eheyttäen
projektiluontoisesti.
Yritämme pitää opiskelun
elämänmakuisena ei
paperinmakuisena!"*

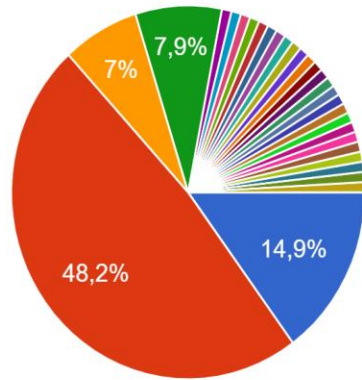
Voit halutessasi kertoa tarkemmin oppimissuunnitelmastanne ja oppimistavoistanne:
(33 vastausta)

Kooste vastauksista:

- Opiskelua toteutetaan suunnitelmallisesti, mutta joustavasti.
- Opiskellaan lapsentahtisesti ja usein vuosiluokkiin sitomattomasti.
- Moni myös opiskelee samantahtisesti kuin peruskoulussa.
- Käytetään monipuolisia oppimistapoja, mm. ilmiöoppimista, projekteja, tutkielmia,
- Seurataan opetussuunnitelmaa, mutta opitaan lisäksi myös opsin ulkopuolelta.
- Osa käyttää oppikirjoja enemmän ja osa vähemmän. Käytetään runsaasti myös muita oppimateriaaleja ja lähteitä. Osa opiskelee kokonaan tai osin unschooling-menetelmällä.
- Jotkut peruskoulussa aikaisemmin olleet ovat kaivanneet deschooling-jakson siirtyessään kotiopetukseen.

Kuinka usein seurantatapaamisia on lapsenne kohdalla järjestetty?

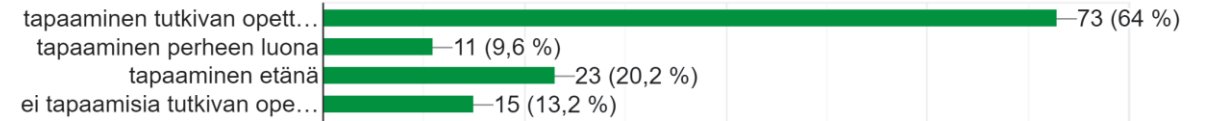
114 vastausta

- 1 kerta vuodessa
- 2 kertaa vuodessa
- 3 kertaa vuodessa
- ei tapaamisia tutkivan opettajan kanssa

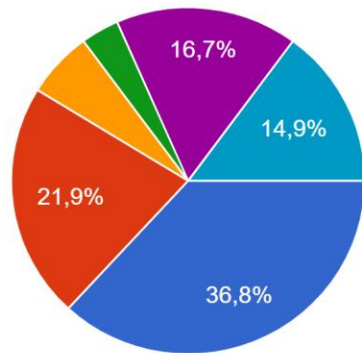
Kuinka oppivelvollisuuden seurantatapaamiset on lapsenne kohdalla järjestetty?

114 vastausta

Kuinka tyytyväinen olet ollut yhteistyöhön tutkivan opettajanne kanssa?

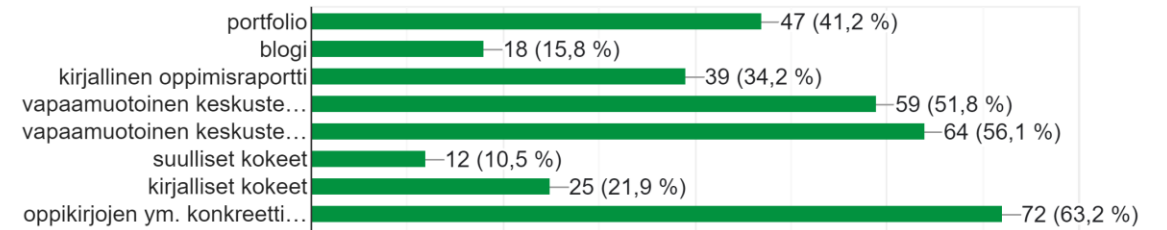
114 vastausta

- tyytyväinen
- melko tyytyväinen
- melko tyytymätön
- tyytymätön
- meillä ei ole tutkivaa opettajaa
- kokemukset yhteistyön sujuvuudesta ovat vaihdelleet

Kuinka oppivelvollisuuden seuranta ja oppimisen raportointi on toteutettu lapsenne kohdalla? Voit valita useampia vaihtoehtoja.

114 vastausta

Haluatko kertoa vielä jotain muuta kotioppijuuteen liittyvää? (38 vastausta)

"Käytännöt seurannassa vaihtelevat suuresti eri puolilla Suomea. Se asettaa perheet eriarvoiseen asemaan, jossa toiset saavat tarvitsemansa tuen tutkivalta opettajalta ja toiset joutuvat painostuksen kohteeksi opetushallinnon ja lastensuojelun tahoilta."

"Kotioppijuus on meidän lapselle ja perheelle paras ratkaisu. Kotioppijuudesta olisi hyvä olla enemmän tietoa saatavilla helposti niille perheille, joille peruskoulu syystä tai toisesta ei ole sopiva ratkaisu sekä niille jotka miettivät kotioppijuutta vaihtoehtona."

"Ihanaa, kun saa suunnitella lapsen aikataulut ja harrastukset lapsen edun mukaan. Lapsi voi hyvin ja jaksaa osallistua, on innokas oppimaan ja tekemään asioita yhdessä. Kehitys on ollut huikeaa!"

"Kotioppijuus on ollut välillä yksinäinen ratkaisu, kun tutkiville opettajillekin tai hoitotahoille joutuu selittämään alusta asti, mikä se on. Vertaistuesta on ollut todella paljon apua!"

"Kotioppiminen oli meille ainoa vaihtoehto tilanteessa, jossa lapsi menetti toimintakykynsä koulussa. Ahdistusta hänellä lisäsi se, että kouluaineet tuntuivat liian helpoilta. Mutta samaan aikaan opettajat luulivat niiden olevan liian vaikeita kun lapsi ei pystynyt tekemään koulussa juuri mitään."

YHTEENVETO

- Osa kotioppijoista aloittaa suunnitelmallisesti kotiopetuksen oppivelvollisuuden alusta saakka ja osa siirtyy kotiopetukseen oltuaan ensin peruskoulussa. Osalla kotiopetus on tilapäinen ratkaisu, mutta merkittävämmällä osalla pysyväisluonteinen valinta.
- Yleisimmin esiin tulleita syitä kotiopetusvalinnalle ovat lapsen henkisen hyvinvoinnin tukeminen, yksilöllinen tuki ja joustavat oppimistavat sekä mahdollisuus yhteiselle ajalle lapsen kanssa (usein taustalla kokemus, että nämä eivät ole peruskouluopetuksessa toteutuneet tai eivät toteutuisi).
 - Neurovähemmistön lapset (autismi, ADHD) ovat kotioppijoiden joukossa erityisen hyvin edustettuina.
- Kotiopetuksen koetaan vaikuttaneen lapsen oppimismotivaatioon ja oppimistuloksiin useimmiten myönteisesti, pienempi osa ei ole huomannut muutosta verrattuna peruskouluun ja ainoastaan yksi vastaaja kertoi vaikutuksen olleen negatiivinen.
- Enemmistö kokee lapsen sekä henkisen että fyysisen hyvinvoinnin olevan kotiopetuksessa parempi verrattuna peruskoulussa opiskeluun, osa ei ole huomannut muutosta ja osalla ei ole vertailukohtaa peruskouluopetuksesta.
- Yli puolet kokee kotiopetuksen vaikuttaneen lapsen sosiaalisiin suhteisiin myönteisesti, yli neljännes ei ole huomannut muutosta, muutama koki vaikuttaneen kielteisesti ja osalla ei ollut vertailukohtaa peruskouluopetuksesta.
- Yhteistyö tutkivan opettajan kanssa ja seuranta koetaan pääosin sujuvaksi, mutta eri paikkakuntien välillä on suurta vaihtelua.
 - Kotiopetus on useimmiten toivottu ratkaisu, mutta joissakin tapauksissa lapsen toivottaisiin voivan osallistua peruskouluopetukseen, jos lapsi saisi siellä riittävästi tukea, mukautuksia, ei tulisi kiusatuksi tai ei olisi sisäilmaongelmia.

Kiitos!

Suomen Kotikouluyhdistys SuKo ry

www.suomenkotikouluyhdistys.fi

SuKo